

Dosarul nr. 2ra-1803/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. L. Ciubotaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, D. Dulghieru)

DECIZIE

24 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Denis Condrea, reprezentat de avocatul Cristina Oglinda

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Ecaterinei Tostogan-Condrea, în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX împotriva lui Denis Condrea cu privire la constatarea încălcării dreptului la libera circulație, ocrotirea sănătății și a dreptului la muncă, repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Ecaterina Tostogan-Condrea, în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, casată hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre

constată:

La 10 octombrie 2016, Ecaterina Tostogan-Condrea, în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Denis Condrea cu privire la constatarea încălcării dreptului la libera circulație, ocrotirea sănătății și a dreptului la muncă, repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la XXXXX, fiind la studii post-universitare în București, România, a dat naștere copilului XXXXX XXXXX, rezultat din căsătoria încheiată cu Denis Condrea la 15 mai 2013.

A menționat că din cauza incompatibilităților dintre caracterele soților, familia a început să se destrame încă din anul 2014, atunci când Denis Condrea a depus în

instanța de judecată cerere de divorț, fapt repetat în 2016 și care continuă până în prezent.

Totodată, fiind angajată în câmpul muncii în Republica Moldova, în funcția de lector universitar la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Chișinău, precum și în legătură cu necesitatea acordării asistenței sociale și medicale în Moldova pentru copilul minor, majoritatea timpului din viața copilului a fost petrecută în Chișinău cu vizite temporare tur-retur în România.

A susținut că la 27 martie 2016, copilul minor XXXXX XXXXX, însoțit de Denis Condrea au plecat pentru câteva zile în vizită la București, însă ultimul a reținut copilul minor fără consimțământul său, totodată tăinuind și refuzând restituirea documentelor de identitate.

La 8 aprilie 2016, Denis Condrea i-a îngrădit dreptul de a-și lua copilul de la București, încălcând astfel dreptul la relații personale dintre mamă și copil, interzicându-i chiar și vizitele până la 11 mai 2016, fiind lipsită până în prezent de unele drepturi din culpa lui Denis Condrea.

A relatat că în perioada 13 aprilie 2016 – 15 aprilie 2016, Denis Condrea s-a aflat în Madrid, Spania, iar copilul minor XXXXX XXXXX a fost lăsat de unul singur, fără mamă și rude apropiate, interzicându-le acestora (bunicilor și fratelui mamei) să comunice cu copilul.

Luarea și tăinuirea documentelor sale și ale copilului minor a fost efectuată de către Denis Condrea în scopul limitării drepturilor și libertăților sale, inclusiv de a depune acțiunea de desfacere a căsătoriei, precum și în scopul încălcării dreptului liberei circulații a copilului său minor spre domiciliul din Republica Moldova.

A menționat că la multiplele sale tentative de a-i fi returnate documentele și de a revendica drepturile sale și ale copilului său minor, întreprinse prin călătoriile în România în zilele de 8 aprilie 2016, 19 aprilie 2016, 29 aprilie 2016 și altele, unde Denis Condrea reținea fără consimțământul său copilul minor și documentele de identitate, nu s-au soldat cu succes, ba chiar a fost lipsită și de posibilitatea de a-și vedea și auzi copilul, fiind atacată fizic de către pârât pentru a nu se apropia de casa în care se afla minorul.

De asemenea, a specificat că prin acțiunile sale ilegale, Denis Condrea i-a îngrădit drepturile copilului minor XXXXX XXXXX la libera circulație și de a reveni în țară, pe care minorul le avea dobândite inclusiv până la data de 31 ianuarie 2017, drepturi probate inclusiv prin declarația din 19 aprilie 2016 privind revocarea declarației din 26 ianuarie 2016.

Astfel, prin aflarea forțată în România și prin imposibilitatea de a reveni în Republica Moldova, unde își au reședința (domiciliul) și ai cărui stat sunt rezidenți, a fost impusă să suporte cheltuieli suplimentare considerabile pentru cazare, mâncare și deplasare în străinătate: cheltuieli de cazare – 4 618,20 RON, cheltuieli pentru combustibil – 800,30 RON și 4 935,87 de lei, procurarea asigurării Carte Verde pentru o perioadă de trei luni – 3 401,56 lei, cheltuieli pentru Rovinietă – 126,34 RON, parcare – 6,50 RON, alimentare – 1 944,37 RON, bilete la tren și transport auto – 170 RON și 1 715,50 lei, cheltuieli de reparare a mașinii – 300 RON, xerox – 95,68 RON, cheltuieli poștale – 20,60 RON și 60 de lei, cheltuieli notariale – 130 de lei, determinarea factorului Rh al copilului minor – 38 RON.

La fel, din motivul imposibilității copilului minor de a se prezenta la instituția medicală pentru a-și continua vaccinările și alte proceduri medicale legate de ocrotirea sănătății, acestuia îi este îngădit și dreptul la ocrotirea sănătății.

A evidențiat că din cauza faptului că copilul minor nu poate reveni în Republica Moldova, este nevoită să se afle alături de copil în România și este în imposibilitate de a face acest lucru, dat fiind că la 19 septembrie 2016, a expirat termenul concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

A mai ținut să precizeze că deși nu este în căsătorie cu Denis Condrea de drept de la 27 mai 2014, până în prezent este afectată prin trei cereri de chemare în judecată privind divorțul, pe rol în diferite instanțe judecătorești ale României.

La 2 august 2016, Judecătoria Sectorului 3 București a emis sentința civilă nr. 11120, prin care instanța i-a stabilit lui Denis Condrea un program de vizite cu copilul minor XXXXX XXXXX, sentință pe care Denis Condrea a atacat-o cu două apeluri.

A concluzionat că încălcarea drepturilor menționate, prejudiciile materiale și morale, infrațiunile, precum și hărțuirile comise de către Denis Condrea i-au provocat suferințe fizice și psihice care alcătuiesc o compensare echivalentă cu 150 000 de lei.

A solicitat constatarea faptului încălcării de către Denis Condrea a dreptului său și a copilului minor XXXXX XXXXX la libera circulație, la ocrotirea sănătății și a dreptului la muncă, încasarea de la Denis Condrea în favoarea sa a cheltuielilor pentru următoarele: cazare – 4 618,20 RON, alimentare – 1 944,37 RON, deplasarea în străinătate – 970,30 RON și 6 654,37 de lei, Carte Verde – 3 401,56 lei, pentru Rovinietă – 126,34 RON, repararea mașinii – 300 RON, a altor cheltuieli – 157,78 RON și 190 de lei, a remunerării muncii sub forma salariului lunar de funcție în mărime de 5 977 de lei pentru perioada 19 octombrie 2016 până la redobândirea drepturilor revendicate, datorită imposibilității dânzei de a reveni la muncă și repararea prejudiciului moral în mărime de 150 000 de lei.

Prin hotărârea din 5 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul central, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ecaterina Tostogan-Condrea, reprezentată de avocatul Victor Tostogan, în interesele proprii și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, casată hotărârea din 5 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul central, cu remiterea cauzei la rejudecare la Judecătoria Chișinău.

Prin încheierea din 11 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM.

La 6 martie 2020, Ecaterina Tostogan-Condrea, în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX a depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva lui Denis Condrea, intervenient accesoriu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, prin care a solicitat constatarea faptului că Denis Condrea a încălcat drepturile copilului minor XXXXX XXXXX și ale sale la libera circulație și de a reveni în țară, la ocrotirea sănătății și a dreptului la muncă, încasarea din contul lui Denis Condrea în beneficiul său a cheltuielilor pentru următoarele servicii: cazare – 5 443,90 RON, alimentare – 1 471,24 RON, deplasare în străinătate – 220 RON și 4 385,60 de

lei, cheltuieli pentru cartea verde în sumă de 5068,72 de lei, 1657,86 de lei și 846,73 de lei, cheltuieli pentru rovinietă – 138,9 RON, parcare – 6,50 RON, reparația mașinii – 300 RON, xerox – 95,68 RON, cheltuieli poștale – 20,60 RON și 60 de lei, cheltuieli notariale – 130 lei, îmbrăcăminte/încălțăminte – 89,88 RON, determinarea factorului Rh al copilului minor – 38 RON, determinarea secreției nazale al copilului minor – 78 RON, a remunerării muncii sub formă de salariu lunar de funcție în mărime de 5 977 de lei pentru perioada începând de la 19 octombrie 2016 până la 11 aprilie 2017 în mărime de 29 885 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 150 000 de lei și a taxei de stat în mărime de 4 771, 23 de lei.

Prin hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Au fost încasate de la Ecaterina Tostogan-Condrea în beneficiul lui Denis Condrea cheltuielile de judecată în sumă de 9 890 de lei.

Prin decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ecaterina Tostogan-Condrea în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, casată hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

A fost constatată încălcarea drepturilor copilului minor XXXXX XXXXX și a mamei acestuia, Ecaterina Tostogan-Condrea, la libera circulație și de a reveni în Republica Moldova, de către Denis Condrea.

A fost încasat de la Denis Condrea în beneficiul lui Ecaterinei Tostogan-Condrea, prejudiciul material în sumă de 11 958,91 de lei și suma de 7 696,54 RON, echivalent în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești.

A fost încasat de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și în beneficiul lui Ecaterinei Tostogan-Condrea în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei.

A fost încasată de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, suma de 4 771,23 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

La 13 octombrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Denis Condrea, reprezentat de avocatul Cristina Oglinda a declarat recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că acțiunea de revocare a unei declarații notariale nu poate fi considerată drept limitarea dreptului la libera circulație a copilului minor, atât timp cât acordarea acestei declarații nu este o obligație, ci un drept al tatălui, în situația în care la acea etapă nu exista o hotărâre judecătorească irevocabilă prin care să fie stabilit definitiv domiciliul copilului minor XXXXX XXXXX cu unul dintre părinți.

Respectiv, în lipsa unui acord dintre părțile litigante, dânsul a avut dreptul de a revoca declarația notarială menționată, așa cum era în drept să și elibereze declarația respectivă.

A notat că imposibilitatea trecerii frontierei românești de către intimată și copilul minor, are la bază o serie de acte administrative, care pot fi contestate în condițiile legislației române, și anume a Legii nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ.

Totodată, a menționat că instanța de apel s-a expus arbitrar pe marginea ilegalității actelor emise de către statul român, or, anume aceste acte stau la baza imposibilității revenirii în Republica Moldova a intimatei și copilului minor, din moment ce efectele actelor nu-i pot fi imputate dânsului, fiind valabil emise de către autoritățile române.

A reliefat că acțiunea de revocare a declarației notariale nr. 122/26 ianuarie 2016, la data de 19 aprilie 2016, nu poate fi examinată separat de problema legalității refuzurilor de ieșire de la punctele de trecere a frontierei României, deoarece sunt într-o conexiune directă.

A subliniat că și-a exercitat drepturile sale potrivit legislației române, care îi permite să revoce declarația autentificată notarial eliberată pe teritoriul statului român.

La fel, a accentuat că Ecaterina Tostogan-Condrea nu a prezentat probe în cadrul examinării cauzei, prin care s-ar atesta anularea sau ilegalitatea actelor administrative care au condiționat refuzul ieșirii sale de pe teritoriul României și, prin urmare, până la proba contrară, aceste se vor considera valabile.

A concluzionat asupra faptului că prin decizia instanței de apel, dânsul a fost atras abuziv la răspundere delictuală și obligat să repare neîntemeiat prejudiciul material și moral, or, instanța de apel din Republica Moldova nu dispune de competența jurisdicțională materială și teritorială de a se expune pe marginea încălcării dreptului la libera circulație, în condițiile în care la baza pretinselor încălcări sunt un șir de acte administrative emise de un stat străin.

La 29 octombrie 2021, în adresa Ecaterinei Tostogan-Condrea și a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 15 vol. IV) și recepționată de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM la 3 noiembrie 2021 (f. d. 17), potrivit avizului de recepție.

La 29 noiembrie 2021, Ecaterina Tostogan-Condrea, în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX a depus referință la recursul declarat de Denis Condrea, reprezentat de avocatul Cristina Oglinda, solicitând respingerea acestuia și menținerea deciziei instanței de apel.

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a reprezentantului recurentului, avocatul Cristina Oglinda la 10 septembrie 2021, fapt ce se confirmă prin extrasul de pe poșta electronică (f. d. 223 vol. III).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei la 13 octombrie 2021, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea contestată, și menținerea în partea dată a hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, Ecaterina Tostogan-Condrea, în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Denis Condrea, intervenient accesoriu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cu ulterioarele concretizări, a solicitat constatarea faptului că Denis Condrea a încălcat drepturile copilului minor XXXXX XXXXX și ale sale la libera circulație și de a reveni în țară, la ocrotirea sănătății și a dreptului la muncă, încasarea din contul lui Denis Condrea în beneficiul său a cheltuielilor pentru următoarele servicii: cazare – 5 443,90 RON, alimentare – 1 471,24 RON, deplasare în străinătate – 220 RON și 4 385,60 de lei, cheltuieli pentru cartea verde în sumă de 5068,72 de lei, 1657,86 de lei și 846,73 de lei, cheltuieli pentru rovinietă – 138,9 RON, parcare – 6,50 RON, reparația mașinii – 300 RON, xerox – 95,68 RON, cheltuieli poștale – 20,60 RON și 60 de lei, cheltuieli notariale – 130 lei, îmbrăcăminte/încălțăminte – 89,88 RON, determinarea factorului Rh al copilului minor – 38 RON, determinarea secreției nazale al copilului minor – 78 RON, a remunerării muncii sub formă de salariu lunar de funcție în mărime de 5 977 de lei pentru perioada începând de la 19 octombrie 2016 până la 11 aprilie 2017 în mărime de 29 885 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 150 000 de lei și a taxei de stat în mărime de 4 771, 23 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a respins acțiunea ca neîntemeiată și a încasat de la Ecaterina Tostogan-Condrea în beneficiul lui Denis Condrea cheltuielile de judecată în sumă de 9 890 de lei.

Judecând apelul declarat de către Ecaterina Tostogan-Condrea în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, instanța de apel prin decizia din

29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a admis apelul, a casat hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru și a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii. A constatat încălcarea drepturilor copilului minor XXXXX XXXXX și a mamei acestuia, Ecaterina Tostogan-Condrea, la libera circulație și de a reveni în Republica Moldova, de către Denis Condrea, a încasat de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, prejudiciul material în sumă de 11 958,91 de lei și suma de 7 696,54 RON, echivalent în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești, a încasat de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei, a încasat de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, suma de 4 771,23 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată. În rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel a reținut că prin acțiunile sale, Denis Condrea a îngădit atât Ecaterinei Tostogan-Condrea, cât și fiului lor, XXXXX XXXXX, dreptul la libera circulație și de a reveni în țara Republica Moldova, or, potrivit notei informative a Direcției de Supraveghere și Controlul Trecerii Frontierei din 21 aprilie 2016, anume, la solicitarea lui Condrea Denis instituția nu a permis ieșirea din țară a minorului XXXXX XXXXX, născut la XXXXX, care este cetățean al Republicii Moldova, însoțit de mama sa, acesta revocând declarația din 26 ianuarie 2016.

Prin urmare, instanța de apel a relevat că Denis Condrea nu a permis ca Ecaterina Tostogan-Condrea, împreună cu fiul ei să revină în Republica Moldova, țară ai cărei cetățeni sunt, fiind o ingerință nejustificată în dreptul acestora la libera circulație, precum și fiind în detrimentul interesului superior al copilului, iar drept consecință aceasta a suportat un prejudiciu material.

Instanța de apel a stabilit că Ecaterinei Tostogan-Condrea i-au fost cauzate inconveniențe și frustrări, neavând posibilitatea de a se întoarce împreună cu copilului în Republica Moldova, din cauza limitării dreptului la libera circulație și de a reveni în țara Republica Moldova, de către Denis Condrea, iar suma în mărime a câte 10 000 lei, în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea și în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, va constitui o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral produs.

Este de menționat că din conținutul cererii de recurs depusă de Denis Condrea, reprezentat de avocatul Cristina Oglinda, a fost invocat dezacordul cu decizia instanței de apel doar în partea prin care a fost constatată încălcarea drepturilor copilului minor XXXXX XXXXX și a mamei acestuia, Ecaterina Tostogan-Condrea, la libera circulație și de a reveni în Republica Moldova, de către Denis Condrea, încasată de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea prejudiciul material în sumă de 11 958,91 de lei și suma de 7 696,54 RON, echivalent în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și încasată de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei

Tostogan-Condrea, suma de 4 771,23 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei în partea contestată a aplicat și a interpretat eronat legea, dând o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii înaintate de Ecaterina Tostogan-Condrea.

Astfel, după cum atestă actele cauzei, la 15 mai 2013, Denis Condrea și Ecaterina Tostogan-Condrea au încheiat căsătoria la OSC sectorul Botanica mun. Chișinău, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie nr. CS-V 1148027 (f. d. 9 vol. I).

În rezultatul căsătoriei dintre Denis Condrea și Ecaterina Tostogan-Condrea, la XXXXX, în mun. XXXXX XXXXX, s-a născut copilul XXXXX XXXXX, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. NA-VI 1930111 (f. d. 10 vol. I).

Este cert și faptul că Ecaterina Tostogan-Condrea, Denis Condrea și copilul minor XXXXX XXXXX, dețin cetățenia atât a Republicii Moldova, cât și cetățenia României.

Așadar, având în vedere faptul că Ecaterina Tostogan-Condrea are domiciliul faptic declarat atât în România, cât și în Republica Moldova, incidente speței devin prevederile art. 39 alin. (12) CPC, potrivit cărora acțiunea împotriva pârâtului care este o organizație sau un cetățean al Republicii Moldova cu sediul ori cu domiciliul pe teritoriul unui alt stat poate fi intentată și în oricare dintre sediile instanței de la sediul ori domiciliul reclamantului sau în oricare dintre sediile instanței de la locul de aflare a bunurilor pârâtului pe teritoriul Republicii Moldova.

În același timp, materialul probator atestă că Denis Condrea și Ecaterina Tostogan-Condrea, locuiesc separat, aflându-se în proces de divorț.

Or, la data de 31 mai 2016, Denis Condrea a depus la Judecătoria sector 3 mun. București, o cerere de chemare în judecată împotriva Ecaterinei Tostogan-Condrea cu privire la desfacerea căsătoriei (f. d. 80-91 vol. I).

Și la 6 iunie 2016, Ecaterina Tostogan-Condrea a depus la Judecătoria Botanica mun. Chișinău o cerere de chemare în judecată împotriva lui Denis Condrea cu privire la desfacerea căsătoriei (f. d. 92-94 vol. I).

Iar prin sentința civilă nr. 11120 din 2 august 2016, în dosarul nr. 13841/301/2016 emisă de Judecătoria sectorului 3 București, a fost admisă în parte cererea precizată de Denis Condrea în contradictoriu cu Ecaterina Tostogan-Condrea, fiind încuviințat provizoriu lui Denis Condrea să aibă legături personale cu minorul XXXXX XXXXX, cu stabilirea unui grafic de predare-preluare a minorului de către părinți, până la soluționarea definitivă a dosarului de divorț nr. 13839/301/2016 (f. d. 11-16 vol. I).

În conformitate cu art. 27 alin. (1) și (2) din Constituția RM, dreptul la libera circulație în țară este garantat. Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară.

De altfel, dreptul la circulație este protejat și de art. 2 Protocolul 4 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit cărora oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în

mod liber și să-și aleagă în mod liber reședința sa. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa.

Coroborând prevederile enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs reține că potrivit duplicatului declarației din 26 ianuarie 2016, Denis Condrea a declarat în fața notarului public Mirela Silvia Radu că este de acord ca fiul său minor, XXXXX XXXXX, născut la XXXXX în municipiul XXXXX, să călătorească însoțit de mama sa Ecaterina Tostogan-Condrea, în perioada 5 martie 2016-31 ianuarie 2017, în scop turistic, cu multiple ieșiri și intrări (f. d. 22 vol. I).

Totodată, reieșind din duplicatul declarației din 19 aprilie 2016, Denis Condrea a declarat în fața notarului public Mirela Silvia Radu că revocă în întregime declarația autenticată sub nr. 122/26.01.2016 de notarul public Mirela Silvia Radu cu sediul în municipiul București, obligându-se să aducă la cunoștință mamei fiului său revocarea declarației menționate (f. d. 23 vol. I).

Pe cale de consecință, reieșind din faptul că părinții au drepturi și obligații egale față de copii, instanța de recurs reține drept justă concluzia primei instanțe precum că acordarea cât și revocarea unei procuri/declarații în fața notarului public este un drept al părintelui nu și o obligație.

În același timp, din materialul probator se atestă că prin refuzul Punctului de trecere al Frontierei Sculeni a Poliției de Frontieră a MAI România nr. 756/1198 din 11 iulie 2016, a fost refuzat copilului minor XXXXX XXXXX împreună cu mama acestuia Ecaterina Tostogan-Condrea ieșirea la frontieră, în temeiul Legii nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, din motiv că însoțitorul nu deține procura din partea tatălui și nu are acordul acestuia de a părăsi teritoriul României, fiind menționat că împotriva măsurii de refuz persoana interesată poate formula plângere prealabilă în condițiile Legii nr. 544/2004 privind contenciosul administrativ în termen de 30 de zile (f. d. 92 vol. II).

Refuzuri similare de trecere a frontierei de către Ecaterina Tostogan-Condrea împreună cu copilul minor XXXXX XXXXX au fost eliberate și la data de 13 iulie 2016 de către Punctul de trecere al Frontierei Iași Feroviar a Poliției de Frontieră a MAI România, la data de 22 iulie 2016 de către Punctul de trecere al Frontierei Oancea a Poliției de Frontieră a MAI România, la data de 25 august 2016 de către Punctul de trecere al Frontierei Albița a Poliției de Frontieră a MAI România, la data de 4 septembrie 2016 de către Punctul de trecere al Frontierei Albița a Poliției de Frontieră a MAI România, la data de 1 ianuarie 2017 de către Punctul de trecere al Frontierei Albița a Poliției de Frontieră a MAI România.

În consecutivitatea celor descrise supra, instanța de recurs consideră eronată concluzia instanței de apel precum că prin acțiunile sale Denis Condrea a îngrădit atât Ecaterinei Tostogan-Condrea, cât și fiului lor, Vitor Condrea, dreptul la libera circulație și de a reveni în țara Republicii Moldova.

Or, circumstanțele statuate în cauză conturează cert faptul că Ecaterina Tostogan-Condrea primind primul refuz al Punctului de trecere al Frontierei Sculeni a Poliției de Frontieră a MAI România nr. 756/1198 din 11 iulie 2016 de ieșire la frontieră împreună cu copilul minor XXXXX XXXXX, cunoștea despre impedimentul de

ieșire la frontieră a copilului minor împreună cu mama și anume lipsa procurii de la tatăl copilului minor în vederea părăsirii teritoriul României.

Cu toate acestea, deși Ecaterinei Tostogan-Condrea, i-a fost adus la cunoștință dreptul de a contesta refuzul de ieșire la frontieră în ordinea contenciosului administrativ cu cerere prealabilă în condițiile Legii nr. 544/2004 privind contenciosul administrativ în termen de 30 de zile, ultima nu a uzat de acest drept, dar a încercat repetat să treacă frontiera României la 13 iulie 2016 prin Punctul de trecere al Frontierei Iași Feroviar, la 22 iulie 2016 prin Punctul de trecere al Frontierei Oancea, la 25 august 2016 prin Punctul de trecere al Frontierei Albița, la 4 septembrie 2016 prin Punctul de trecere al Frontierei Albița și la 1 ianuarie 2017 prin Punctul de trecere al Frontierei Albița, în lipsa procurii din partea tatălui copilului minor, Denis Condrea, care ar acorda dreptul copilului minor XXXXX XXXXX de a părăsi teritoriul României însoțit de mama acestuia Ecaterina Tostogan-Condrea.

Astfel fiind, corelând aceste particularități la circumstanțele speței este indubitabil că revocarea declarației notariale prin care Denis Condrea a dat acordul ca fiul său minor, XXXXX XXXXX, să călătorească însoțit de mama sa Ecaterina Tostogan-Condrea, în perioada 5 martie 2016-31 ianuarie 2017, precum și refuzul autorităților române de a părăsi teritoriul României din lipsa procurii din partea tatălui copilului minor, Denis Condrea, care nu au fost contestate de către Ecaterina Tostogan-Condrea, fiind în vigoare, nu denotă încălcarea dreptului la libera circulație a copilului minor XXXXX XXXXX și a mamei acestuia Ecaterina Tostogan-Condrea.

De principiu aici este de menționat și faptul că prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău oficiul Râșcani din 16 mai 2017, prin care a fost clasat procesul penal nr. 2016021626 pornit la plângerea părții vătămate Ecaterina Tostogan-Condrea, pe fapta infracțiunii prevăzută de art. 360 alin. (2) Cod penal, luarea, sustragerea, tănuirea, degradarea, distrugerea sau păstrarea buletinelor de identitate sau a altor documente importante ale persoanelor fizice, cu intenția de a limita libertatea persoanei, inclusiv libertatea de circulație, sau de a o lipsi de aceasta, a fost constatat că intenția tatălui copilului minor XXXXX XXXXX – Denis Condrea în cazul investigat nu a fost îndreptată la limitarea libertății și în special a libertății de circulație a Ecaterinei Tostogan-Condrea și a copilului lor minor XXXXX XXXXX, or, Denis Condrea și-a realizat drepturile sale de părinte, acordate conform prevederilor Codului familiei (f. d. 235-237 vol. I).

Cu atât mai mult că, despre lipsa intenției a lui Denis Condrea de încălcare a dreptului la libera circulație a copilului minor XXXXX XXXXX și a mamei acestuia Ecaterina Tostogan-Condrea, vorbește și faptul că în perioada XXXXX-9 noiembrie 2017, Ecaterina Tostogan-Condrea, Denis Condrea și copilul minor XXXXX XXXXX au traversat de mai multe ori frontiera de stat a Republicii Moldova atât pe sensul ieșire cât și intrare, fapt ce se confirmă prin extrasul din Sistemul Informațional al Poliției de Frontieră (f. d. 242-245 vol. I).

Și tot, din extrasul Sistemului Informațional al Poliției de Frontieră nr. 35/7-4-4484 din 18 iunie 2018, se atestă că Ecaterina Tostogan-Condrea, în perioada 1 ianuarie 2016-31 decembrie 2017, a traversat la perioade scurte de timp frontiera de stat atât pe sensul ieșire cât și intrare, inclusiv și în perioada în care autoritățile române

au refuzat părăsirea teritoriul României de către copilul minor XXXXX XXXXX pe motivul lipsei procurii de la tatăl copilului minor (f. d. 114-116 vol. II).

Totodată, reieșind din duplicatul declarației privind acordul unuia dintre părinți pentru ieșirea din țară a minorului însoțit de celălalt părinte din 11 aprilie 2017, autenticată de notarul public Irina Antoniu, Denis Condrea a dat acordul ca fiul său minor, XXXXX XXXXX, născut la XXXXX, în municipiul XXXXX să călătorească în străinătate, respectiv în Republica Moldova însoțit de mama sa Ecaterina Tostogan-Condrea, în perioada 11 aprilie 2017-17 aprilie 2017 (f. d. 77 vol. II).

Iar prin declarația din 25 mai 2017, autenticată de notarul public Andrei-Claudiu Manolache, Denis Condrea a dat acordul ca fiul său minor, XXXXX XXXXX, născut la XXXXX, în municipiul XXXXX să călătorească în Republica Moldova însoțit de mama sa Ecaterina Tostogan-Condrea, în perioada 25 mai 2017-3 iunie 2017 (f. d. 78 vol. II).

Față de toate aceste considerente, având în vedere faptul că în speță nu a fost constatată încălcarea dreptului Ecaterinei Tostogan-Condrea și a copilului minor XXXXX XXXXX la libera circulație, de către Denis Condrea, instanța de recurs stabilește justetea concluziei primei instanțe cu privire la respingerea cerinței Ecaterinei Tostogan-Condrea în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX împotriva lui Denis Condrea cu privire la constatarea faptului că Denis Condrea a încălcat drepturile copilului minor XXXXX XXXXX și ale Ecaterinei Tostogan-Condrea

la libera circulație și de a reveni în țară, precum și respingerea cerințelor Ecaterinei Tostogan-Condrea în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind subsecvente cerinței de bază, prin urmare netemeinicia deciziei instanței de apel în această parte, fapt ce dictează casarea în partea dată a deciziei instanței de apel.

Cu referire la chestiunea ce ține de cheltuielile de judecată, instanța de recurs va reține prevederile art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Iar în conformitate cu dispozițiile art. 96 alin. (1), (1¹) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Prin prisma normelor de drept enunțate, instanța de recurs atestă că prima instanță justificat a încasat din contul Ecaterinei Tostogan-Condrea în beneficiul lui Denis Condrea suma de 9890 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată de către avocatul Cristina Oglinda, confirmate prin bonurile de plată seria nr. QL 540117 din 27 septembrie 2019 și seria nr. QL 540137 din 22 februarie 2020, ca fiind

cheltuieli necesare și rezonabile pentru acordarea asistenței juridice în prezentul litigiu (f. d. 126-127 vol. III).

Așadar, având în vedere aceste constatări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa parțial decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, și anume în partea prin care a fost casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii, constatată încălcarea drepturilor copilului minor XXXXX XXXXX și a mamei acestuia, Ecaterina Tostogan-Condrea, la libera circulație și de a reveni în Republica Moldova, de către Denis Condrea, încasat de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, prejudiciul material în sumă de 11 958,91 de lei și suma de 7 696,54 RON, echivalent în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești, încasate de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei, în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și încasată de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, suma de 4 771,23 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, cu menținerea în partea dată a hotărârii din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Dat fiind faptul că decizia instanței de apel în partea respingerii cerințelor Ecaterinei Tostogan-Condrea în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX cu privire la constatarea încălcării dreptului la ocrotirea sănătății și a dreptului la muncă, nu a fost contestată cu recurs, instanța de recurs consideră inoportun, prin prisma prevederilor art. 442 alin. (1) CPC, de a se expune cu privire la legalitatea acesteia în partea necontestată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Denis Condrea, reprezentat de avocatul Cristina Oglinda.

Se casează parțial decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Ecaterinei Tostogan-Condrea, în interes propriu și în interesele copilului minor XXXXX XXXXX împotriva lui Denis Condrea cu privire la constatarea încălcării dreptului la libera circulație, ocrotirea sănătății și a dreptului la muncă, repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată, și anume în partea prin care a fost casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii, constatată încălcarea drepturilor copilului minor XXXXX XXXXX și a mamei acestuia, Ecaterina Tostogan-Condrea, la libera circulație și de a reveni în Republica Moldova, de către Denis Condrea, încasat de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, prejudiciul material în sumă de 11 958,91 de lei și suma de 7 696,54 RON, echivalent în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești, încasate de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea,

prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei, în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea în interesele copilului minor XXXXX XXXXX, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și încasată de la Denis Condrea în beneficiul Ecaterinei Tostogan-Condrea, suma de 4 771,23 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, și se menține în partea dată hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătoria

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic